

Bezoekadres Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
Postadres Postbus 16119
2500 BC Den Haag
Telefoon (070) 340 79 11
Telefax (070) 340 51 40
Internet www.igz.nl

Circulairnummer	Inlichtingen bij	Doorkiesnummer	Den Haag,
2008-01-IGZ	R.C. Sardeman	088 120 5000	7 februari 2008
Doelstelling circulaire	Juridische grondslag	Relatie met andere circulaire	Geldigheidsduur
Informatie	Wet BIG	Geen	2 jaar

Verlengd tot 11-2-2011

Onderwerp

Taakherschikking in de tandheelkundige praktijk en het uitvoeren van voorbehouden handelingen door niet-tandartsen.

De afgelopen tijd wordt de IGZ steeds weer geconfronteerd met problemen over taakherschikking in de tandheelkundige praktijk. De problemen hebben veelal te maken met niet BIG-geregistreerde buitenlandse 'tandartsen', tandtechnici en tandartsassistentes die al of niet praktijkeigenaar zijn en diagnoses stellen, indiceren en voorbehouden handelingen verrichten, al of niet onder supervisie en onder omstandigheden die niet duidelijk en schriftelijk zijn vastgelegd. Voor mondhygiënisten geldt, gezien de functionele zelfstandigheid voor het uitvoeren van enkele voorbehouden handelingen, een bijzondere situatie.

Op grond van de Wet BIG en de uitspraken van het tuchtrecht stelt de Inspectie voor de Gezondheidszorg zich over taakherschikking en het **uitvoeren van voorbehouden handelingen** door niet-tandartsen in de tandheelkundige praktijk op het volgende standpunt:

- Opdrachtgever (tandarts) dient zich te overtuigen van bekwaamheid van opdrachtnemer.^[1]
- Opleiding door uitsluitend de opdrachtgever (tandarts) is alleen acceptabel indien er toezicht door derden (professionals in het opleidingscircuit) op de opleiding is.^[2]
- De opdrachtgever (tandarts) geeft opdracht per patiënt en indien nodig aanwijzingen en evalueert de uitvoering; de opdrachtbeschrijving wordt schriftelijk vastgelegd in een protocol.^[3]
- De opdrachtgever (tandarts) is fysiek in de praktijk aanwezig voor overleg, advies en de mogelijkheid van tussenkomst^[4]; telefonische bereikbaarheid of bereikbaarheid op afstand is niet voldoende.
- De opdrachtnemer moet zich redelijkerwijs bekwaam achten.^[5]
- De opdrachtnemer informeert de patiënt dat hij de voorbehouden handeling uitvoert in opdracht van de tandarts en vraagt de patiënt toestemming voor deze behandeling.^[6]

Aan al deze vereisten dient te worden voldaan.

[1] RTC Amsterdam 05/060T.

[2] RTC Amsterdam 04/107T.

[3] RTC Amsterdam 05/060.

[4] RTC Amsterdam 04/107T en RTC Amsterdam 05/060T.

[5] Artikel 35 van de Wet BIG.

[6] Artikel 7:448 in samenhang met artikel 7:446, tweede lid, sub b van de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO).

TOELICHTING

Wet BIG

Uit artikel 35 (het opdrachtnemers-artikel) van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG) volgt dat het een persoon die geen tandarts is, verboden is de in de artikelen 36 en 37 van de Wet BIG genoemde voorbehouden handelingen te verrichten, tenzij:

- dat geschiedt ingevolge een opdracht van een tandarts *en*
- hij redelijkerwijs mag aannemen dat hij beschikt over de bekwaamheid die vereist is voor het behoorlijk uitvoeren van de opdracht *en*
- hij, voor zover de tandarts aanwijzingen heeft gegeven, heeft gehandeld overeenkomstig die aanwijzingen.

Uit artikel 38 (het opdrachtgevers-artikel) van de Wet BIG volgt dat het een tandarts verboden is aan een ander opdracht tot het verrichten van voorbehouden handelingen te geven, tenzij:

- indien nodig, aanwijzingen worden gegeven omtrent het verrichten van die handelingen *en*
- toezicht op het verrichten van de voorbehouden handeling voldoende is verzekerd *en*
- de mogelijkheid van tussenkomst door de opdrachtgever voldoende is verzekerd *en*
- de opdrachtgever redelijkerwijs mag aannemen dat, de vorige punten in aanmerking genomen, die ander beschikt over de bekwaamheid die vereist is voor het behoorlijk verrichten van de voorbehouden handeling.

Relevante tuchtrechtuitspraken

Hieronder zijn enkele tuchtrechtuitspraken uiteengezet waaruit nadere voorwaarden kunnen worden afgeleid waaraan een tandarts/opdrachtgever en een opdrachtnemer (niet-tandarts) moeten voldoen om voorbehouden tandheelkundige handelingen uit te mogen laten voeren door een niet-tandarts.

Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg Amsterdam 04/107T

Buitenlandse tandarts (opdrachtnemer), niet ingeschreven in BIG-register.

Nu de opdrachtgever fysiek niet aanwezig was in de praktijk was hij niet in staat om op voldoende wijze aanwijzingen te geven, toezicht uit te oefenen en/of de mogelijkheid van tussenkomst te waarborgen. Bovendien is het de vraag of de opdrachtgever redelijkerwijs mocht aannemen dat betrokkene bekwaam was de voorbehouden handelingen te verrichten. De opdrachtgever heeft verklaard dat hij zelf de buitenlandse tandarts heeft opgeleid zonder dat enig toezicht door derden daarop heeft plaatsgevonden, terwijl de buitenlandse tandarts geen enkele nascholingscursus heeft gevolgd.

Beslissing: berisping

Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg Amsterdam 05/060T

In de onderhavige zaak is onvoldoende gestalte gegeven aan de verantwoordelijkheid die de supervisor/tandarts als opdrachtgever volgens artikel 38 van de Wet BIG heeft.

Hierbij waren de volgende aspecten van belang:

- De opdrachtgever heeft geen individuele opdrachten per patiënt gegeven.
- De opdrachtgever was slechts een half uur per week in de praktijk aanwezig.

- Na uiterst summiere en ondeugdelijke verificatie van de bekwaamheid van de opdrachtnemer heeft de opdrachtgever de opdrachtnemer de vrije hand gegeven om diagnoses en indicaties voor (voorbehouden) behandelingen te stellen en deze ook uit te voeren.
- De opdrachtgever kan niet volstaan met slechts telefonische bereikbaarheid.
- Gelet op de afstand tussen woonplaats opdrachtgever en vestiging praktijk is de mogelijkheid van tussenkomst, zeker in spoedeisende situaties, onvoldoende gewaarborgd.
- Ernstig verwijt opdrachtgever aangezien het verrichten van voorbehouden handelingen een aanmerkelijk risico voor de patiënt oplevert indien zij door een ondeskundige worden uitgevoerd. Daarom mogen voorbehouden handelingen alleen onder de in de Wet BIG verankerde voorwaarden door niet zelfstandig-bevoegden worden uitgevoerd.

Beslissing: Tandarts: drie maanden schorsing inschrijving in BIG-register en € 4500,- boete.

Verantwoording voor het niet naleven van bovenstaande voorwaarden

De opdrachtgever is tuchtrechtelijk aanspreekbaar voor het niet naleven van bovenstaande voorwaarden die op hem betrekking hebben. Daarnaast is de opdrachtgever mede verantwoordelijk voor het handelen en nalaten van de opdrachtnemer en ook hiervoor tuchtrechtelijk aanspreekbaar. Tevens kan de opdrachtgever door het Openbaar Ministerie strafrechtelijk hier voor worden aangesproken, op grond van artikel 97 van de Wet BIG. In dit artikel is het niet naleven van de voor de opdrachtgever geldende voorwaarden van artikel 38 van de Wet BIG strafbaar gesteld.

De opdrachtnemer kan voor het niet-naleven van de bovengenoemde voorwaarden niet tuchtrechtelijk worden aangesproken. Ook voor het anderszins handelen of nalaten kan deze niet tuchtrechtelijk aangesproken worden. Zo is ook het niet naleven van de voor de opdrachtnemer geldende voorwaarden van artikel 35 van de Wet BIG strafbaar gesteld (artikel 97 Wet BIG). Ook kan de opdrachtnemer door het Openbaar Ministerie worden aangesproken voor het veroorzaken van (een aanmerkelijke kans op) gezondheidschade op basis van artikel 96 van de Wet BIG. Daarnaast zou men bijvoorbeeld nog vervolgd kunnen worden voor schending van geheimen (artikel 272 Wetboek van Strafrecht) of toebrengen van lichamelijk letsel door schuld (artikel 309 Wetboek van Strafrecht).

Mondhygiënist

De mondhygiënist heeft bij daarvoor in aanmerking komende patiënten, in opdracht van een tandarts, functionele zelfstandigheid voor:

- 1 Het toepassen van lokale anaesthesie door het geven van injecties.
- 2 Het behandelen van primaire caviteiten door middel van preparatie ten behoeve van restauratie met plastische vulmaterialen.

In de toelichting op het Besluit functionele zelfstandigheid van 21 februari 2006 wordt opgemerkt:

Het spreekt uiteraard vanzelf dat de mondhygiënist voor die verrichtingen waarvoor de opdracht van een tandarts is vereist, zeker in het geval van zelfstandige vestiging, zorg draagt voor het vastleggen van afspraken – bijvoorbeeld in de vorm van een protocol met de opdracht gevende tandarts(en), teneinde te voorkomen dat in de hulpvraag van de patiënt niet doelmatig wordt voorzien.

Voor de twee voorbehouden handelingen heeft de opdrachtgevende tandarts dus nog steeds verantwoordelijkheid in het kader van de Wet BIG, met dien verstande dat hierbij geen sprake hoeft te zijn van de mogelijkheid van tussenkomst.

Uiteraard dient wel gezorgd te worden voor adequate opvang bij calamiteiten. Bij alle andere voorbehouden handelingen zoals genoemd in artikel 36 van de Wet BIG (zoals de behandeling van meer dan primaire caviteiten; leggen van meervlakvullingen, etc.) gelden de in de aanhef van deze notitie genoemde voorwaarden onverkort ook voor de mondhygiëniste.

Hoogachtend,

Inspecteur-generaal voor de Gezondheidszorg,

Prof. dr. G. van der Wal